ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

1480 μ.Χ. – 1600 μ.Χ.
Ιταλική Γραμμή 1480 - 1510
Γερμανική Γραμμή 1510 - 1550
Ισπανική Γραμμή 1550 - 1600

Από τα μέσα του 15ου αιώνα η Αναγέννηση ήταν σε πλήρη άνθηση στην Ιταλία και σιγά σιγά απλωνόταν και στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. Σημαντικά γεγονότα, πολιτικά, κοινωνικά, βοηθούν στην ανάπτυξη της οικονομίας και δημιουργούνται συνθήκες για την καλλιέργεια των τεχνών και των γραμμάτων. Οι άνθρωποι πια διακρίνονται για τη φινέτσα τους, την κομψότητα τους και τους καλούς τρόπους τους. Είναι ένα κλίμα κατάλληλο για την ανάπτυξη της μόδας.

Η ανακάλυψη της Αμερικής, η αποικιακή επέκταση, οι διαμαρτυρόμενοι, με την αντίστοιχη μείωση της πολιτικής εξουσίας της εκκλησίας, και η ανάπτυξη της τάξης των εμπόρων, δημιουργούν μία μεγάλη αντίθεση με τη μεσαιωνική εποχή.

Νέες αντιλήψεις γιά τις τέχνες, τα γράμματα και τη διακόσμηση μαζί με κοινωνικές αλλαγές στη δομή των χωρών, φυσικό ήταν να επηρεάσουν και το ντύσιμο. Οι Γοτθικές γραμμές που τείνουν προς τον ουρανό αντικαθίστανται από θολωτές καμάρες, ορθογώνια παράθυρα, και την κλασική λεπτομέρεια. Έτσι η έμφαση στο ντύσιμο μεταφέρθηκε από το κάθετο στο οριζόντιο. Αντί γιά μακριά μέση έχουμε φαρδύ ώμους και αντί γιά μυτερά παπούτσια έχουμε παπούτσια φαρδιά (πόδι πάπιας). Η κομψότητα εθεωρείτο απόδειξη κοινωνικής θέσης και είχε συμβολική αξία. Μπαίνουν λοιπόν νόμοι που καθορίζουν λεπτομέρειες ενδυμασίας και κυρίως για το γυναικείο ντύσιμο.

Για πρώτη φορά αξίζει να περιγράψουμε τα διαφορετικά Ευρωπαϊκά κοστούμια τα οποία παρόλο που ξεκινούσαν από την ίδια έμπνευση εμφανιζόταν με διαφορετική ερμηνεία σε κάθε χώρα.

Οι πηγές έμπνευσης και οι επιδράσεις σε όλη την Ευρώπη από το 1450 έως το 1600 ξεπηδάνε από τρείς χώρες, από τις οποίες ξεκίνησε η γραμμή της μόδας και με μικρές τροποποιήσεις υιοθετήθηκε στις άλλες χώρες της Ευρώπης. Από το 1480 και μετά μέχρι το 1510 έχουμε κυρίως την επίδραση της Ιταλικής μόδας, από 1510 έως το 1550 η Γερμανική μόδα με τις υπερβολές της απλώνεται στην Ευρώπη και από το 1550 έως το 1600 περίπου, η επίδραση ξεκινάει από την αυστηρή Ισπανία.

Τα κοινά χαρακτηριστικά των περιόδων αυτών είναι τα πλούσια και βαριά υφάσματα με έντονα χρώματα, αλλά σκέτα χωρίς τις διακοσμήσεις και τα κεντήματα των προηγουμένων περιόδων. Επίσης έχουμε τα φουσκωτά μανίκια, τα ντουμπλαρίσματα και τα ψαλιδίσματα από τα οποία έβγαιναν τα εσωτερικά ρούχα σε αντίθετα χρώματα. Τα χρώματα που συνηθίζονται είναι βαθύ μπλέ, χρυσαφί, βυσινί, μαύρο, σκούρο πράσινο.

Ιταλική γραμμή (1480 - 1510)

Στην Ιταλία ποτέ δεν έγιναν πλήρως αποδεκτές οι γοτθικές γραμμές του ρούχου και της τέχνης γενικά και στα μέσα του δέκατου πέμπτου αιώνα η Ιταλία ξέφυγε τελείως από τις γραμμές της υπόλοιπης Μεσαιωνικής Ευρώπης. Το βλέπουμε σε πίνακες της εποχής όπου οι γυναίκες της βόρειας Ευρώπης φορούν ακόμη τα μυτερά καπέλα που κρύβουν τελείως τα μαλλιά ενώ στους Ιταλικούς πίνακες έχουμε κεφάλια με μαλλιά καλοχτενισμένα με κότσο από πλε-

Ερρίκος VII (1490)

...ίσω και πλαϊνές μπούκλες.

Με την κατάληψη της Ιταλίας από τον Γάλλο βασιλιά Κάρολο VIII η Αναγέννηση με τις τάσεις και τα χαρακτηριστικά στοιχεία της στα γράμματα, στις τέχνες και στα ρούχα μεταφέρθηκε πέρα από τις Άλπεις.

Με την καθιέρωση των νέων κοινωνικών τάξεων - εμπόρων και τεχνιτών, όχι πια κακοντυμένων - το κοστούμι κάνει ένα άλμα. Παύει πια να είναι ιεραρχικό, άκαμπτο στους κανόνες και ομοιόμορφο, και γίνεται ποικίλο σε φόρμα εκφράζοντας το προσωπικό γούστο. Το ιταλικό γούστο απλώνεται στις αρχές του αιώνα σε όλες τις αυλές της Ευρώπης και ιδιαίτερα στη Γαλλία με την ενθρόνιση της Αικατερίνης των Μεδίκων.

Ανδρικό κοστούμι

Φορούσαν την τουνίκα πολύ κοντή και εφαρμοστή (doublet). Τα πρώτα δείγματα είχαν στρόγγυλες λαιμοκόψεις ενώ αργότερα καθιερώθηκε η βαθειά τετράγωνη λαιμόκοψη. Η τουνίκα τελείωνε πάνω από τη μέση και ενωνόταν με κορδόνια με τις κάλτσες. Τα μανίκια ήταν εφαρμοστά πολλές φορές πρόσθετα. Μέσα από την τουνίκα φορούσαν την πουκαμίσα - surcote (εξέλιξη της εσωτερικής τουνίκας), πολύ φίνο και διακοσμητικό στοιχείο. Πάνω από την κοντή τουνίκα (doublet) φορούν μια ζακέτα αμάνικη (πρόδρομος του γιλέκου) μέχρι το γόνατο, πολλές φορές με πιέτες και πάνω από αυτήν το επανωφόρι με σχίσιμο στα πλάγια και φαρδιά μανίκια. Είχε μεγάλο άνοιγμα πίσω και στερεώνονταν στη μέση με ζώνη. Σε ορισμένους τύπους τέτοιου επανωφοριού, οι πιέτες στερεώνονταν με κορδονέτο. Φορούσαν κάλτσες σε έντονα χρώματα και προς το τέλος του αιώνα εμφανίζονται τα καλσόν, στενά, εφαρμοστά, στολισμένα με διακοσμήσεις στερεωμένα στις καλτσοβράκες που ενώ στην αρχή ήταν σχετικά ίσιες, κατόπιν φούσκωσαν, φάρδυναν και έγιναν βράκες. Ενώνονται με τις κάλτσες που στο τέλος του αιώνα γίνονται από μαλλί.

Χρησιμοποιούσαν πάτους ξύλινους για να περπατούν στους δρόμους που στερεώνονταν στα πόδια με κορδόνια.

Τα μαλλιά ήταν κοντά με γενειάδα και φαβορίτες.

Τα υφάσματα είναι βαριά, βελούδα, μεταξωτά, μπροκάρ σε έντονα χρώματα και πολλή χρυσή κλω...

Γυναικείο κοστούμι

...γότερο πλούσιο από το ανδρικό. Φορούσαν ...ια μακρύ, εφαρμοστό μέχρι τη μέση και μετά ... με πολλές πτυχές, λαιμόκοψη **V** που εξελί... σε βαθιά τετράγωνη. Μανίκια πολύ εφαρ... που κούμπωναν στο κάτω μέρος. Επάνω από το φόρεμα φορούσαν το επανωφόρι με φαρδιά και μακριά μανίκια που φοδράρονταν με γούνα.

Φορούσαν πουκαμίσα λινή, που βγαίνει από τα κοψίματα των μανικιών της βέστας και από τα φαρδιά ντεκολτέ που δεν είναι συντηρητικά όπως τον προηγούμενο αιώνα.

Η βέστα είναι το βασικό ρούχο της γυναικείας ενδυμασίας. Είχε απλή γραμμή και σημάδευε με ακρίβεια τη γραμμή του σώματος. Εφαρμοστή στο κορσάζ, φοριόταν στο σπίτι χωρίς το πανωφόρι.

Τα μανίκια αποκτούν μεγάλη σημασία. Μπορούν να είναι από άλλο ύφασμα από το κορσάζ σε χρώμα, κέντημα και ύφανση. Πολλές φορές έχουν ένα πρόσθετο φουσκωτό κομμάτι στον αγκώνα, για να δίνουν ευχέρεια στην κίνηση.

Το επανωφόρι έχει την ίδια γραμμή με τον προηγούμενο αιώνα, μόνο που εφαρμόζει στο κορσάζ και φαρδαίνει κάτω, μακραίνοντας σαν ουρά πίσω.

Εμφανίζεται για πρώτη φορά δειλά - που θα δει μεγάλη επιτυχία, πολύ αργότερα - ο διαχωρισμός του επάνω και του κάτω μέρους του ρούχου και αρχίζουν να μιλούν για κορσάζ.

Η ανάπτυξη της ύφανσης και του εμπορίου, έκανε προσιτά υφάσματα όπως το βελούδο, το μπροκάρ και το δαμάσκο, και εμφανίζεται για πρώτη φορά ο ταφτάς. Με τα υλικά αυτά, τα κοστούμια ήταν χωρίς πολλές πιέτες, με μια τάση για απαλό ντραπάρισμα.

Το κυρίως χαρακτηριστικό στη γυναικεία εμφάνιση αυτή την εποχή είναι η ποικιλία χτενισμάτων. Στην Ιταλία έχουν απλώς έναν κότσο με φιλέ πίσω και στα πλάγια πολλές μπούκλες, ενώ στις βόρειες χώρες έχουμε πολλά είδη καλυμμάτων και σχεδίων για τα μαλλιά. Ήταν τραβηγμένα πίσω και τυλίγονταν σε ρολό γύρω από τα αυτιά ή σκεπάζονταν με κάλυμμα μυτερό προς τα πάνω με πέπλο, κάλυμμα με δύο μύτες (σαν πεταλούδα) και κάλυμμα με το πέπλο υψωμένο από το πρόσωπο με ψηλές βελόνες, (HENNIN).

Ένα άλλο χαρακτηριστικό αυτής της εποχής που ήθελε να τονίσει τη φινέτσα στον τρόπο ζωής και την κομψότητα, είναι ο ιδεαλισμός σε σχέση με τη γυναίκα έτσι ώστε έχουμε αποτρίχωση του μετώπου και των φρυδιών, για να φαίνεται καθαρό και φωτεινό το πρόσωπο δίνοντάς του μία εικόνα αγάλματος. Η εκκλησία θεωρούσε αυτή την πρακτική ανήθικη.

Τα παπούτσια παύουν να είναι μυτερά και πολλές φορές έχουμε ξύλινα τσόκαρα ψηλά μέχρι 50εκ.

Μεγάλη μόδα είναι τα γάντια. Φορούν τη ζώνη που μιμείται το ροζάριο, επιμηκυσμένη στο κέντρο, με ένα κόσμημα στο τέλος της. Είναι μεγάλης σημασίας οι πρόσθετοι γιακάδες και οι μανσέτες.

Νέα με διακοσμητικά κουμπιά στο κέντρο εμπρός και στα μανίκια

*Ιταλοί - Φλωρεντία - Ευγενείς του 1480.
Φοράει doublet και έχει φαρδύ άνοιγμα στα μανίκια*

15ος αιώνας Ιταλία. Καθημερινό επανωφόρι ανοιχτό στο πλάι για να φαίνεται το εσωτερικό ρούχο

Τύπος surcote με φαρδιά μανίκια και άνοιγμα στο κέντρο

Επανωφόρι φαρδύ σοβαρό για διανοούμενους

Ρούχο φοδραρισμένο με μεταξωτό ύφασμα σε αντίθεση και σχέδια χαρακτηριστικά υψηλής οικονομικής τάξης

Ιταλοί:
Ευγενής του Rimini (1480)

Επίσκοπος

Ευγενής με τα μαλλιά τραβηγμένα στο μέτωπο και διάδημα στο κεφάλι (1480)

Ευγενείς . Το επανωφόρι είναι φοδραρισμένο με γούνα (ερμίνα) και καταλήγει σε μακριά ουρά πίσω

Γάλλοι (1460-1480)

Γάλλοι (1460-1480)

...μανική γραμμή (1510-1550)

...ε την κριτική στην Εκκλησία, στον φορμαλισμό ..., την τυπική ιεραρχία και τη διαφθορά του κλή... δημιουργήθηκε η αντίθεση και η ανάγκη του ου...ισμού που αναπτύχθηκε σε Γαλλία - Γερμανία και ...αμανδία. Η ανάγκη για αναθεώρηση, μαζί με την ...σχυση του κράτους - έθνους, έκαναν δυνατή την ...θιέρωση των διαμαρτυρομένων.

Με την αρχή του καινούριου αιώνα έχουμε μια τε...ίως διαφορετική έκφραση των ίδιων ρούχων, που ...ιτυγχάνεται με το υπερβολικό ψαλίδισμα πα...ού - στα μανίκια, στο κορσάζ ακόμη και στις κυλό...ττες - και με το υπερβολικό ντουμπλάρισμα. Η επί...ραση ξεκινάει από τη Γερμανία και την Ελβετία και ...πηρέασε το ντύσιμο σε όλη την Ευρώπη.

Τετράγωνο καπέλο Αυλικού (1540)

Βελούδινο κασκέτο (1540)

Τετράγωνο καπέλο λόγιου με τέσσερις μύτες (1540)

Από τη γοτθική καθετοποίηση, περνάμε στο τόνισμα της οριζόντιας ανάπτυξης του όγκου στο ανδρικό ρούχο κυρίως. Το γυναικείο παραμένει προσκολημένο στην παράδοση.

Το ιδανικό είναι της τετράγωνης σιλουέτας με πολύ ντουμπλάρισμα ώστε να μεγαλώνει ο όγκος του σώματος. Έτσι έχουμε φαρδείς ώμους, μεγάλα ντουμπλαρισμένα μανίκια, εφαρμοστό κορσάζ και ντουμπλάρισμα στους μηρούς. Εμφανίζεται το πουκάμισο με φαρδιά μανίκια που σουρώνουν στον καρπό, στη μέση και στο λαιμό (πρόδρομος του πτυχωτού περιλαίμιου).

Ανδρικό κοστούμι

Φορούν το doublet (τουνίκα με το κόψιμο σε τέσσερα μέρη, δύο εμπρός, δύο πίσω) επάνω από το πουκάμισο, αλλά διαφορετικό από της προηγούμενης εποχής. Τελείωνε στη μέση και είχε φάρδος στον ώμο όσο και το μάκρος περίπου ώστε να δίνει την τετράγωνη εντύπωση. Το κορσάζ εμπρός ήταν ενισχυμένο με βάτες. **Η λαιμόκοψη** ήταν τετράγωνη και άφηνε να φαίνεται το πουκάμισο στο λαιμό, τους καρπούς και τη μέση. Μερικές φορές είχε ένα **V** άνοιγμα εμπρός μέχρι τη μέση. Άλλοτε πάλι κούμπωνε όλο πίσω έχοντας μία επίπεδη παραφουσκωμένη επιφάνεια εμπρός. **Τα μανίκια** ήταν παραγεμισμένα ιδιαίτερα στους ώμους και πολλές φορές ήταν πρόσθετα. Ήταν πολύ ψαλιδισμένα σε διάφορα σημεία αφήνοντας να διακρίνεται το εσωτερικό ύφασμα.

Επάνω από αυτά φορούσαν την **αμάνικη ζακέτα** αντίστοιχη με το σημερινό σακκάκι ενώ το doublet αντιστοιχούσε στο σημερινό **γιλέκο.** Η ζακέτα ποίκιλε σε μάκρος από τους γοφούς μέχρι τα γόνατα και όταν ήταν μακριά τελείωνε σε μια πτυχωτή φούστα. Εμπρός ήταν ανοιχτή για να αφήνει να φαίνεται το πλούσιο Doublet. Στη μέση έδενε με ζώνη ή με κορδόνι. Τα μανίκια ήταν άλλοτε στερεωμένα στο γιλέκο και άλλοτε στη ζακέτα, πολλές φορές όμως τελείωναν με μεγάλη φούσκα στον αγκώνα ενώ από μέσα έβγαιναν τα πλούσια μανίκια του γιλέκου (doublet).

Πάνω από αυτά πολλές φορές φορούσαν ένα **επανωφόρι** μακρύ και φαρδύ που είτε έπεφτε ριχτό ή έδενε στη μέση με ζώνη και είχε φαρδιά μακριά μανίκια. Οι νεώτεροι φορούν μια κοντύτερη έκδοση που ονομάζεται petti-cotte, με μακριά μανίκια και μάκρος μέχρι τους γοφούς.

Οι κάλτσες χωρίζονται σε δύο τμήματα, το **«άνω καλσόν»** ή κυλότα και το **«κάτω καλσόν».** Το «άνω καλσόν» είχε πολλά ψαλιδίσματα που άφηναν να φαίνεται το ντουμπλάρισμα και ενώνονταν με το πουκάμισο με κορδόνια. Ουσιαστικά ήταν κυλότα άλλοτε μέχρι τη μέση του μηρού και άλλοτε μέχρι το γόνατο. Το κάτω μέρος ήταν πολύ εφαρμοστό καλσόν που συγκρατιόταν από καλτσοδέτες και ενωνόταν με την κυλότα. Οι Γερμανοί συνήθιζαν να έχουν το ένα πόδι διαφορετικό χρώμα από το άλλο. Στην υπόλοιπη Ευρώπη το άνω μέρος ήταν διαφορετικό χρώμα από το κάτω.

Τα μαλλιά ήταν μακριά μέχρι τον ώμο και παρόμοια με του προηγούμενου αιώνα. Στην Ιταλία οι νέοι τα έχουν πολύ μακριά και γύρω στα μέσα του αιώνα κονταίνουν αρκετά. Στην αρχή του αιώνα δεν έχουν γενειάδες αλλά την εποχή του Ερρίκου του VIII γύρω στο 1530 η κοντή γενειάδα γίνεται της μόδας.

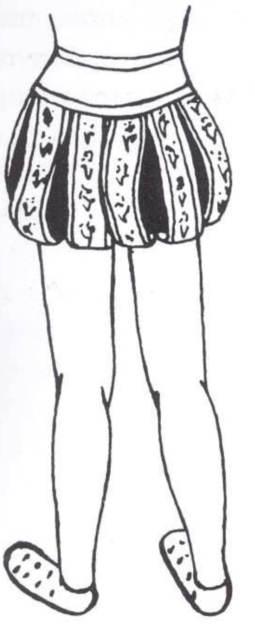

Γερμανία, κυλότα κοντή (1530- 1540)

Το κεφάλι σκεπάζεται από πολλών ειδών καπέλα συνήθως με χαμηλή κορυφή και με γείσο. Το γείσο συνήθως γυρνούσε προς τα επάνω και στολιζόταν με φτερά. Φοριούνται γέρνοντας λοξά στο ένα αυτί και οι ευγενείς τα φορούσαν από βελούδο στολισμένα με πετράδια , πέρλες και φτερά. Φορούν το βελούδινο σκουφί, το τετράγωνο καπέλο και ένα βελούδινο κύκλο με στενό γείσο πιασμένο σε τέσσερις πλευρές.

Τα παπούτσια είχαν τετράγωνη άκρη εμπρός, ήταν χαμηλά πίσω και πολλές φορές είχαν ψαλιδίσματα. Στα μέσα του αιώνα επιστρέφουν οι φυσικές γραμμές στο παπούτσι. Επάνω από τα παπούτσια, φορούν κάτι σαν τσόκαρα (chopine), για να τα προφυλάξουν από τη λάσπη. Ήταν ψηλά με σόλες από ξύλο ή φελό.

Η όλη ανάπτυξη της τέχνης είχε σαν αποτέλεσμα και την ανάπτυξη της χρυσοχοΐας. Έτσι έχουμε πολύ όμορφα φτιαγμένα κοσμήματα. Οι άνδρες φορούν κυρίως δαχτυλίδια και όμορφες καρφίτσες στα καπέλα.

Γυναικείο κοστούμι

Μέχρι το 1520 περίπου το γυναικείο κοστούμι ήταν ουσιαστικά το ίδιο με την προηγούμενη περίοδο. Από τη Μινωϊκή εποχή και μετά πέρασε από διάφορες φάσεις του ίσιου ρούχου και από τον δέκατο τρίτο αιώνα και μετά έγινε προσπάθεια να εφαρμόσει και να αναδείξει το σώμα. Τώρα για πρώτη φορά το γυναικείο σώμα περιορίζεται σε ένα τεχνητό σχήμα κολακευτικό μεν αλλά διαφορετικό από το φυσικό.

Το **V** άνοιγμα στο ντεκολτέ γίνεται τετράγων **το κορσάζ** είναι εφαρμοστό και περιορίζεται στο εξαιρετικό στενό σιδερένιο κορσέ. Για πρώτη φορ το σώμα περιορίζεται με τεχνητά μέσα. Ο κορσ ήταν από μεταλλικές λωρίδες που έσφιγγαν το σ μα από τους γοφούς μέχρι κάτω από το στήθος.

Το ντεκολτέ είχε κεντημένες μπορντούρες κ άφηνε να φαίνεται το πουκάμισο. Το πουκάμισο υπ στη τις ίδιες αλλαγές όπως το ανδρικό. Τα μανίκ ήταν φαρδιά από τον αγκώνα και κάτω, αφήνοντ να διακρίνεται ένα πλούσιο γούνινο φοδράρισμα τα ψαλιδισμένα και ντουμπλαρισμένα εσωτερικά μ νίκια. Το γυναικείο ρούχο εκτός ίσως από τα μανίκ δεν μπορούσε να δεχτεί την ποσότητα ψαλιδισμ των που είχε το ανδρικό.

Η φούστα έγινε πλούσια, καταργώντας τη μακρ ουρά, και πήρε το σχήμα καμπάνας περίπου σαν τ Μινωϊκά πρότυπα. Την εντύπωση αυτή την πετύχα ναν φορώντας πολλά μεσοφόρια. Την ίδια εποχ αρχίζει να σχηματίζει ένα τριγωνικό άνοιγμ εμπρός σε σχήμα ανάποδου **V** που άφηνε να φαίν ται η κεντημένη ή εμπριμέ μεσόφουστα δίνοντ την εντύπωση δύο τριγώνων τοποθετημένων αν ποδα, με ξεκίνημα τη μέση. Ένα στο κορσάζ μέχρι τ μέση και ένα από τη μέση προς τα κάτω.

Από το 1530 η Ισπανική επίδραση καθιερώνει τ πρώτο **κρινολίνο** (farthingale) σε κωνικό σχήμα απ κόκκαλα φάλαινας. Σκεπαζόταν από μεσοφόρια κ έδινε στο εξωτερικό ρούχο μια ατσάκιστη εντύπωσ που τόνιζε την ομορφιά της διακόσμησης στο τριγω νικό άνοιγμα εμπρός.

Στη μέση φορούσαν μια ζώνη που με αλυσίδα φιόγκους κατέληγε κάτω εμπρός σε μια θήκη γι άρωμα.

Διάφορα οπωσδήποτε χαμηλά **καλύμματα κεφα λιού** φοριούνται αυτή την εποχή. Ένα από αυτά ε ναι η Γαλλική κουκούλα που στηριζόταν πάνω σε έν ημισφαιρικό μεταλλικό στήριγμα. Το στερέωνα στο κέντρο του κεφαλιού, ώστε να φαίνεται η χωρ

Γαλλική κουκούλα (1540)

στρα στη μέση, και πάνω από τα αυτιά. Πάνω από αυτό έπεφτε πλούσιο ύφασμα - συνήθως βελούδο - κεντημένο ή στολισμένο με πετράδια. Ένα άλλο είδος, η Τυδώρ κουκούλα έχει ένα ανοιχτό τριγωνικό στήριγμα πάνω από το μέτωπο που σκεπάζει τα μαλλιά και τα αυτιά. Σκεπάζεται και αυτό με βελούδο.

Στην Ιταλία οι γυναίκες προτιμούν να δείχνουν τα μαλλιά τους συνήθως με περίτεχνα χτενίσματα με μπούκλες και πλεξίδες στολισμένες με κορδέλες και πετράδια.

Στα κοσμήματα έχουμε ποικιλία από περιδέραια που στολίζουν το ανοιχτό ντεκολτέ. Έχουμε επίσης αλυσίδες με πολύτιμες πέτρες που φοριούνται οριζόντια στο ανοιχτό ντεκολτέ. Φορούν δαχτυλίδια και ζώνες με πετράδια. Πολλές μεταλλικές ζώνες που κατέληγαν στο μάκρος τους σε κόσμημα πολύτιμο.

Οι απλές γυναίκες φορούν το απλό επανωφόρι και φόρεμα απλό με **V** λαιμόκοψη απ' όπου φαίνεται το πουκάμισο. Φορούν επίσης μια άσπρη ποδιά και λινό κάλυμμα που εφάρμοζε στο κεφάλι.

Διάφορες βράκες

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Γερμανική Γραμμή

Στρατιώτης (1530)

Στρατιώτης (1530)

Αστή (1530)

Γερμανοί (1530). Τα πολλά και διαφορετικού είδους ψαλιδίσματα αφήνουν να φανεί το εσωτερικό διαφορετικού χρώματος ντουμπλάρισμα. Ο ανδρισμός τονίζεται με την προβολή της ειδικής θήκης για τα ανδρικά γεννητικά όργανα

Γερμανοί (1530)

Πατρίκιοι

Γερμανοί ευγενείς με τα χαρακτηριστικά ψαλιδίσματα στα ρούχα (1550)

Γερμανοί (1550)

Γαλλίδες Ευγενείς, 1550

Ιταλία, 1550

Άγγλοι

Ερρίκος VIII (1525)

Άννα της Κλέβης

Λόρδος Ντάρνλεϋ

Βασίλισσα Μαίρη της Σκωτίας (1566)

Βλέπουμε την ενίσχυση με γούνες. Στο καπέλο έχουμε φτερά στρουθοκαμήλου

Ισπανική Γραμμή (1550-1600)

Η ανακάλυψη της Αμερικής από τον Χριστόφορο Κολόμβο, έκανε την Ισπανία την πιο δυνατή χώρα του τότε γνωστού κόσμου. Η Ισπανία, μια χώρα Καθολική, βλέπει την άσκηση εξουσίας σαν μία θρησκευτική αποστολή και κατ' επέκταση το ντύσιμο γίνεται αυστηρό και άκαμπτο. Θα λέγαμε αντιαναγεννησιακό στο οποίο μπορούμε να δούμε να αντικατοπτρίζεται το στυλ του μανιερισμού.

Περί τα μέσα του δέκατου έκτου αιώνα, μετά την υπερβολή στον όγκο, στα ψαλιδίσματα και στα έντονα χρώματα, πραγματοποιείται μια στροφή. Έχουμε φόρμες σοβαρές, επιμηκυσμένες και άκαμπτες κατά το Ισπανικό πρότυπο. Κυριαρχούν τα σκούρα χρώματα και κυρίως το μαύρο.

Έχουμε το **γιλέκο** (doublet) πολύ εφαρμοστό, χωρίς ψαλιδίσματα με ακαμψία στον θώρακα που κατέληγε σε πολύ λεπτή μέση. **Τα μανίκια** στενεύουν, **η κυλότα** είναι φουσκωτή σαν φουφούλα και κοντή. Η Ισπανική Αυλή είναι το πρότυπο για αυτήν την αυστηρή γραμμή που με την εισαγωγή του ψηλού πτυχωτού περιλαίμιου δίνει την εντύπωση μεγαλείου, αριστοκρατικότητας και περηφάνειας.

Η γραμμή αυτή επιτυγχάνεται με το παραγέμισμα στο θώρακα με διάφορα υλικά ώστε να τεντώνει το ύφασμα και να μην έχει ούτε μια τσάκιση. Το παραγέμισμα αυτό μαζί με τη φουσκωτή φουφούλα τόνιζε τη λεπτότητα της μέσης που κατέληγε σε μύτη μπροστά.

Παρ' όλη τη σοβαρότητα της γραμμής ξοδεύονταν πολλά χρήματα για να στολίσουν τα ρούχα με ακριβές πέτρες και να τα κεντήσουν με χρυσή κλωστή που τη χρησιμοποιούσαν άφθονη αλλά για απλά σχέδια.

Ανδρικό κοστούμι

Στο ανδρικό ρούχο έχουμε τα ίδια κομμάτια, όπως την προηγούμενη εποχή αλλά με διαφορετικό κόψιμο. Έχουμε την κυλότα, το γιλέκο με τη ζακέτα και το πουκάμισο. Από αυτό το τελευταίο και από το τελειωμά του στο γιακά ξεκίνησε το **πτυχωτό περιλαίμιο** (ruff) που εξελίχθηκε σε χωριστό κομμάτι. 'Εδενε πίσω στον λαιμό με κορδέλες και στηριζόταν από έναν μεταλλικό σκελετό. Ήταν από ύφασμα λινό, βαμβακερό ή δαντέλα, κολλαριζόταν και πλισάρονταν με ένα ειδικό σίδερο σαν μασιά. Μικρότερες εκδόσεις του φορούσαν και στους καρπούς.

Το **γιλέκο** με μανίκια ή χωρίς φθάνει με μύτη στη μέση, στητό και άκαμπτο. Τα μανίκια είναι στενά και πρόσθετα στους ώμους που καλύπτονται από μια καμπύλη επωμίδα.

Επάνω από το γιλέκο φορούν τη ζακέτα συχνά χωρίς μανίκια και χωρίς φούστα. Φορούν επίσης την **κάπα** κοντή, μερικές φορές να κρέμεται από τον ένα ώμο.

Το μέρος από τη μέση και κάτω μπορούμε να πούμε ότι αυτή την εποχή χώρισε σε τρία μέρη. Η φούστα της ζακέτας της προηγούμενης περιόδου έγινε πτυχωτή φουφούλα που έδινε την εντύπωση σαν στη θέση της να υπήρχαν δύο πεπόνια (εξ ού και η Γαλλική ονομασία της melon.) Το «άνω καλσόν» ή η κυλότα πιο εφαρμοστή έφθανε μέχρι το γόνατο και πιανόταν στις χωριστές κάλτσες. Η φουφούλα (melon) παραγεμιζόταν και ντουμπλάρονταν για να κρατήσει το σχήμα της. Εμφανίζονται και άλλα είδη όπως η βενετσιάνικη φουφούλα μακρύτερη μέχρι το γόνατο. Τις κάλτσες τις στηρίζουν με καλτσοδέτες που στολίζονταν με φιόγκους και κορδέλες.

Τα παπούτσια ήταν με στρογγυλεμένες μύτες από δέρμα ή βελούδο. Φορούσαν επίσης ψηλές μπότες.

Τα μαλλιά ήταν αρκετά κοντά. Είχαν ένα κοντό και μυτερό μούσι. Τα καπέλα ψήλωσαν στην κορυφή τους και είχαν στενό γείσο.

Πτυχωτό περιλαίμιο- ruff- με το σιδερένιο υποστήριγμα από κάτω -supportasse- (1560)

Γυναικείο κοστούμι

Τα ίδια γενικά χαρακτηριστικά έχουμε και στο γυναικείο κοστούμι. **Το κορσάζ** είναι εφαρμοστό και ντουμπλαρισμένο με βάτες για να είναι άκαμπτο. Η μέση κατεβαίνει χαμηλά εμπρός καταλήγοντας σε μύτη. Η εντύπωση αυτή επιτυγχάνεται με τον κορσέ, που ήταν είτε από μεταλλικές λωρίδες που έσφιγγαν το κορμί, ή από ένα λινό ύφασμα ενισχυμένο με μπαλένες που έσφιγγε πίσω με κορδόνια. Στο άνοιγμα **V** μπροστά στερέωναν ένα σκληρό τριγωνικό υλικό ώστε να επιτυγχάνεται η εντύπωση της ακαμψίας. Η **λαιμόκοψη** υψώνεται καταλήγοντας στο **πτυχωτό περιλαίμιο** ίδιο με το ανδρικό. Σιγά - σιγά όμως η γυναικεία φιλαρέσκεια κατέβασε τη λαιμόκοψη αρκετά σε τετράγωνο χαμηλό ντεκολτέ τροποποιώντας το περιλαίμιο ώστε να δίνει την ίδια επιβλητική εντύπωση, αλλά να είναι ανοιχτό εμπρός. Υψωνόταν πίσω και στεκόταν όρθιο σε δύο και τρία στρώματα στηριζόμενο σε μεταλλικό σκελετό (supportasse). Θύμιζε ανοικτό φυσερό και ήταν συνήθως από κολλαρισμένη και πλισαρισμένη δαντέλα που στολιζόταν με πέρλες και πετράδια.

Φόρεμα Ισπανικής επίδρασης με το ανοιχτό περιλαίμιο, το σκληρό πλαστρόν στο κορσάζ και το Γαλλικό κρινολίνο στη φούστα

Τα μανίκια είχαν το σχήμα "πόδι αρνιού" φαρδιά και ενισχυμένα επάνω και στενά κάτω.

Η φούστα σκεπάζει το Ισπανικό κρινολίνο (farthingale) με κωνικό σχήμα πάνω από πολλά μεσοφόρια. Σιγά-σιγά όμως το τριγωνικό άνοιγμα που άφηνε να φαίνεται μπροστά στο μεσοφόρι εγκαταλείπεται και οι φούστες τεντώνονται αναδεικνύοντας το λεπτό κέντημα τους. Προς το τέλος του αιώνα εισάγεται το Γαλλικό κρινολίνο της εποχής, που αποτελείται από στρόγγυλες ρόδες με ίδιο άνοιγμα από πάνω μέχρι κάτω ώστε να αφήνουν το ρούχο να πέφτει, αφού ανοίξει στην περιφέρεια, κάθετα στο έδαφος.

Στο κεφάλι έχουμε τα ίδια καλύμματα όπως την προηγούμενη περίοδο και επιπλέον διάφορους συρμάτινους σκελετούς που ύψωναν τα μαλλιά. Χτενίζονται συνήθως με χωρίστρα στη μέση και στολίζονται με πέρλες και πετράδια που μπαίνουν ανάμεσα στις πολύ σγουρωμένες μπούκλες. Το βέλο εγκαταλείπεται σαν διακοσμητικό στοιχείο.

Χρησιμοποιούσαν μακιγιάζ στο πρόσωπο και τα χείλη ήταν έντονα βαμμένα χωρίς να τονίζονται καθόλου οι γραμμές των ματιών και των φρυδιών.

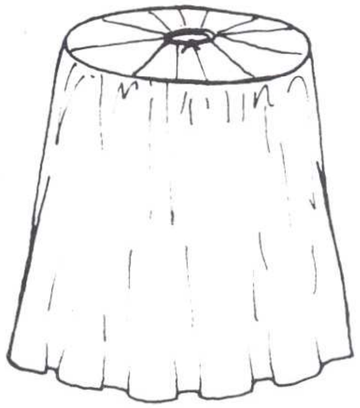

Γαλλικό κρινολίνο

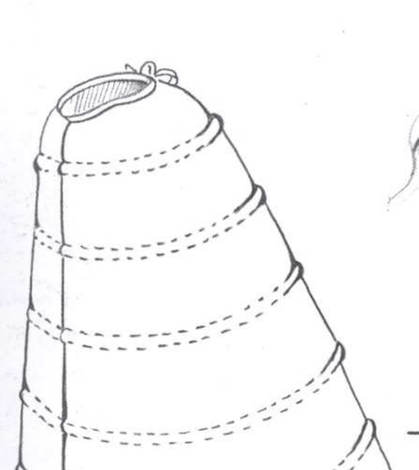

Κρινολίνο που τόνιζε το σχήμα V των ρούχων στα μέσα του 16ου αιώνα

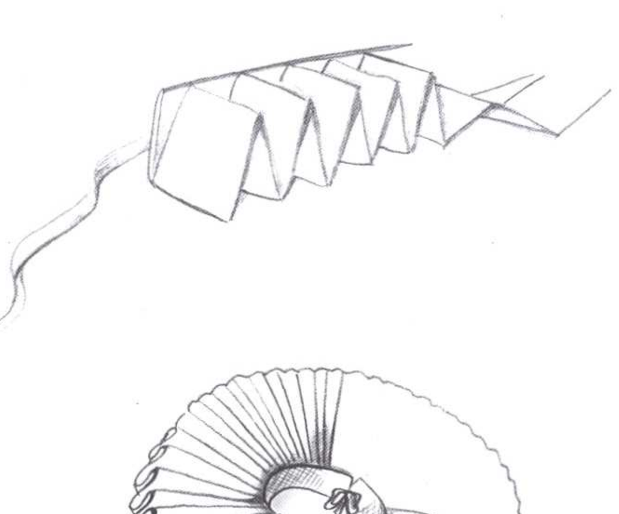

Σχέδιο κατασκευής πτυχωτού περιλαίμιου

Ισπανοί ευγενείς (1550-1600)

Ισπανοί ευγενείς (1580)

Αστή

Γερμανοί ευγενείς - Ισπανική γραμμή
ηλό πτυχωτό περιλαίμιο (ruff) και η ακαμψία της γραμμής δίνουν
στη σιλουέτα μια επιβλητική και αυστηρή εμφάνιση (1580)

Αστοί

Γάλλοι

Ερρίκος Βασιλιάς
...1555)

Ελισάβετ κόρη του Ερρίκου II
ντυμένη νύφη (1545-1568)

1550-1574

Κάρολος IX με ενδυ

Δόγης

Ιταλοί, 1550-1600

Δόγησσα

Φλωρεντία

Ελισαβετιανή αυλικός

Άγγλοι, 1550-1600

Μαίρη της Σκωτίας

Ευγενής (1590)

Οι γυναίκες, κυρίως στην Αγγλία , συνδυάζουν το όρθιο περιλαίμιο (ruff) με κολακευτικό ντεκολτέ

Γαλλίδες ευγενείς (1560-1590)